

Bahçe Bitkileri Derneği'nin Haber Bültenidir.

BAHÇE HABER

Cilt: 7 Sayı: 2

2018

Dernekten Haberler

Türkiye'de Kayısı Yetiştiriciliği ve İslah Çalışmaları

www.bahceder.org.tr

BAHÇE HABER

Bahçe Bitkileri Derneği'nin yılda iki kez yayınlanan haber bültenidir.

Bahçe Bitkileri Derneği adına sahibi:
Yönetim Kurulu Başkanı
Ayşe GÜL

Sayfa Düzeni: Özlem TUNCAY

Bahçe Bitkileri Derneği Yönetim Kurulu

Ayşe GÜL
Gülay BEŞİRLİ
Fatih ŞEN
Özlem TUNCAY
Zeynel DALKILIÇ

Bahçe Bitkileri Derneği

Ege Üniversitesi
Ziraat Fakültesi
Bahçe Bitkileri Bölümü
35100 Bornova-İZMİR

Tel: +232 388 18 65
Fax: +232 388 18 65
E-mail: bahce.derne@gmail.com

Kapak resmi: Eylül kayısı çeşidi, Prof. Dr. Bayram Murat ASMA

İÇİNDEKİLER

Türkiye'de Kayısı Yetiştiriciliği ve Islah Çalışmaları

Bahçe Bitkileri Bölüm Başkanları Toplantısı

30. Uluslararası Bahçe Bitkileri Kongresi'nden Güncel Bilgiler

Emeklilikler

Bültende yayınlanan yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir.

Dernekten Haberler...

BAHÇE HABER dergimizin 13. sayısı ile sizlere ulaşıyoruz. Tüm üyelerimize sağlıklı günler dileriz.

Geleneksel Bahçe Bitkileri Bölüm Başkanları Toplantısı, bu yıl 14 Mayıs 2018 tarihinde Ordu'da gerçekleştirildi. Toplantıya Ordu Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü ev sahipliği yaptı. Toplantıya 21 Bölüm Başkanı/ vekili ve Bahçe Bitkileri Derneği Yönetim Kurulu Üyesi Doç. Dr. Zeynel DALKILIÇ katıldı. Toplantıya ev sahipliği yapan bölüme Sayın Prof. Dr. Ali İSLAM'ın şahsında teşekkür ederiz.

12-16 Ağustos 2018 tarihleri arasında İstanbul'da düzenlenecek olan 30. Uluslararası Bahçe Bitkileri Kongresi'nin son hazırlıkları yapılıyor. Kongre ile ilgili ayrıntılı bilgiye web sayfasından (www.ihc2018.org) ulaşabilirsiniz. Tüm üyelerimizi, dünyanın her bölgesinden bahçe bitkileri alanında çalışan uzmanların bir araya gelerek bilgi alışverişinde bulunacağı bu önemli organizasyona katılmaya ve ülkemizin bu konudaki potansiyelinin tanıtımına katkıda bulunmaya davet ediyoruz. Halen bildiri ile başvurma ve katılım şansınız var.

BAHÇE HABER'in bu sayısında; Prof. Dr. Bayram Murat Asma, Prof. Dr. Adalet Mısırlı, Dr. Nihal Acarsoy Bilgin ve Makbule Yanar tarafından hazırlanan "TÜRKİYE'DE KAYISI YETİŞTİRİCİLİĞİ VE ISLAH ÇALIŞMALARI" başlıklı makaleye yer verdik, yazarlarımıza teşekkür ederiz.

Esen kalın...

Yönetim Kurulu

TÜRKİYE'DE KAYISI YETİŞTİRİCİLİĞİ VE ISLAH ÇALIŞMALARI

Bayram Murat Asma¹

Adalet Mısırlı²

Nihal Acarsoy Bilgin²

Makbule Yanar³

Güzel ve çekici rengi, hoş giden tat ve aroması, yüksek vitamin, şeker ve mineral madde içeriğiyle dikkat çeken kayısı, yaz mevsiminin sevilen meyvelerinin başında gelir. Farklı hasat dönemleri, değişik renk, şekil ve iriliklere sahip olan kayısı tüketiciye güzel alternatifler sunar. Kayısı insan sağlığı için oldukça faydalı bileşiklere sahiptir. A vitamini bakımından en zengin meyveler arasında yer alır. Ayrıca şeker, mineral madde, fenolik bileşikler ve diyet lifi bakımından zengin olan kayısının farklı tüketim şekilleri vardır. Kayısı meyvesi yaş, kuru, konserve, püre, reçel, jöle, marmelat, nektar, turşu gibi çok farklı şekillerde tüketilmektedir.

Kayısının tatlı tohumları çerez ve pasta sanayisinde acı tohumları ise kozmetik ve ilaç sanayisinde hammadde olarak kullanılmaktadır. Gövde, dal artıkları ve çekirdek kabukları yakacak olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca küçücük boyuna rağmen büyümlü ses çıkarıp dinleyenleri mest eden 'Duduk' en güzel kayısı kerestesinden imal edilmektedir.

Kayısının gen merkezi Çin, Orta Asya ve Yakın Doğu'dur. Orijin merkezlerinden Anadolu ve özellikle ikinci vatani olan Malatya'ya Büyük İskender'in Asya Seferleri sırasında veya İpek Yolu ile getirilen kayısı buradan Balkanlar'a ve Avrupa'ya yayılmıştır. Birçok Avrupa ülkesinde kayısıya Kajszi, Kajsija ve Kajsi gibi isimlerin verilmesi bu gerçeği göstermektedir (Faust ve ark.,1998).

Türkiye'de kayısı üretimi sürekli artış göstermektedir. Son verilere göre, 2015 yılında kayısı ağaç sayısı 18.7 milyon, yaş meyve üretimi ise 700 bin ton olarak gerçekleşmiştir. Kayısı üretiminde bazı yıllar dalgalanmalar meydana gelmektedir. Bu dalgalanmaların en önemli sebebi ilkbahar geç donlarıdır. 2014 yılında küçük meyve döneminde yaşanan ilkbahar geç donu ciddi ürün kayıplarına yol

Resim 1.Yaklaşık 100 yıl öncesinde Malatya'da bir kayısı bahçesi ve meyvelerin kurutulması.

¹İnönü Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü, Malatya

²Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü, İZMİR

³Kayısı Araştırma Enstitüsü, Malatya

açmış ve kuru kayısı rekoltesi 8 bin tona kadar düşmüştür (Tablo 1).

Tablo 1. Yıllara göre Türkiye yaş ve kuru kayısı üretimi (TÜİK 2016 ve Anonim, 2016).

Yıllar	Yaş Kayısı Üretimi (Ton)	Kuru Kayısı Üretimi (Ton)
2011	665.295	146.540
2012	776.940	187.469
2013	798.034	115.945
2014	288.520	8.210
2015	701.460	84.550

Türkiye'nin en önemli kayısı üretim bölgesi Doğu Anadolu'dur. Doğu Anadolu Bölgesinde 123 bin hektar kayısı üretim alanında 10.3 milyon kayısı ağacı ve 413 bin ton meyve üretimi yapılmaktadır. Türkiye kayısı üretiminde Doğu Anadolu Bölgesinin payı % 59'dur. Akdeniz, İç Anadolu ve Ege Bölgesi Türkiye'nin diğer kayısı üretim alanlarıdır (Tablo 2).

Tablo 2. Bölgelere göre 2015 yılı Türkiye yaş kayısı üretimi (TÜİK 2016).

Bölgeler	Üretim Alanı (Ha)	Ağaç sayısı	Yaş kayısı Üretimi (Ton)
Doğu Anadolu	94.673	10.346.521	412.730
Akdeniz	20.703	4.515.054	226.942
İç Anadolu	4.941	1.865.828	31.067
Ege	1.790	698.341	13.485
Güneydoğu	739	262.936	3.390
Marmara	539	339.611	6.245
Karadeniz	247	193.270	1.911

Tablo 3. Yıllara göre Türkiye yaş ve kuru kayısı ihracatı (FAO 2016).

Yıllar	Yaş Kayısı ihracatı (Ton)	Gellr (1000 \$)	Kuru Kayısı ihracatı (Ton)	Gellr (1000 \$)
2007	105.031	170.982	14.897	11.043
2008	98.178	313.496	22.101	31.968
2009	101.234	278.866	18.446	20.595
2010	92.687	350.602	25.845	26.641
2011	90.321	360.907	28.489	28.936

Bölgede en önemli kayısı üretim merkezi Malatya'dır. Malatya sadece Türkiye'nin değil aslında dünyanın en önemli kayısı üretim merkezidir. Malatya şehrinin her köşesinde kayısı ağacına rastlamak mümkündür. Malatya, kışın soğuk yazın sıcak-kurak iklimi ve kireçli toprakları nedeniyle kayısı tarımı için uygun koşullara sahiptir. Malatya'da kayısı ağaçlarının tamamına yakını kurutmaya uygun çeşitlerinden oluşmaktadır. Bu çeşitlerin % 63'ü Hacıhaliloğlu, % 32'si Kabaş ve % 5'i diğer kayısı çeşitleri (Soğancı, Hasanbey, Çataloğlu ve Zerdali) oluşturmaktadır (Asma 2011).

Malatya ili, her yıl yaklaşık 400-600 bin ton yaş kayısı ve 100-150 bin ton kuru kayısı üretimine sahiptir. Bazı yıllar ilkbahar geç donları yüzünden üretimde ciddi azalış yaşanır. İlkbahar geç donları kayısı ağaçlarına sık sık zarar vermektedir. Mesela 2004, 2010 ve 2014 yıllarında ilkbahar geç donları nedeniyle üretimde ciddi sorunlar yaşanmıştır. Malatya'da üretilen yüksek kalitedeki kuru kayısılar yaklaşık 100 ülkeye ihracat edilmektedir.

Dünya kuru kayısı ihracatının % 80-85 gibi çok önemli bölümü Malatya'ya aittir. Malatya kuru kayısıları gerek üretim miktarı ve gerekse yüksek kalitesi nedeniyle tüketiciler tarafından tercih edilmektedir. Bu özelliği ile Malatya kayısıları tüm dünyada haklı bir şöhrete sahiptir.

Türkiye'de diğer önemli kayısı üretim alanları Erzincan, Aras Vadisi (İğdır-Kağızman), İçel/Mut, Elazığ, Elbistan, Sivas, Çoruh Vadisi, Kahramanmaraş, Kayseri, Niğde, Hatay, Nevşehir, Sakarya-Bilecik, İzmir, Salihli/Manisa, Konya ve Ankara'dır. Genel olarak, güney ve batı bölgelerde sofralık kayısı çeşitleri yetiştirilirken, iç bölgelerde kurutmalık çeşitler ön plana çıkmaktadır. Özellikle Akdeniz Bölgesi'nde Mut

ilçesi turfanda yetiştiricilik açısından önemlidir. Önemli sofralık çeşitler ise Alyanak, Şam, Şekerpare, Aprikoz (Şalak), Karacabey, Sakıt 2, Tokaloğlu olarak sıralanmaktadır.

Türkiye’de en erken hasat Mayıs ayının birinci haftası Akdeniz Bölgesinde yapılır. Sofralık kayısılar iç pazarda tüketilir ve başlıca Avrupa kıtasına olmak üzere değişik ülkelere ihraç edilir. Malatya’da genellikle Temmuz ayında hasat edilen kayısılar kükürt odası (islim odası) adı verilen gaz sızdırmaz bir ortamda kerevetlerde ya da plastik kasalarda kükürtdioksit gazıyla (SO₂) muamele edilir. Kayısı meyvesi kükürtleldikten sonra çekirdekleri çıkarılır ve kurutulur. Hasat ve kurutma döneminde bol güneş ve düşük nem koşulları nedeniyle açık havada kurutma yaygındır. Meyve kerevet veya bezler üzerine serilerek suyunu kaybedinceye kadar 2-3 gün güneşte bekletilir. Çekirdek meyvenin sap kısmından çıkarılır ve elle bastırıp yassılaştırarak şekil verilir. Bu işleme “patikleme” denir. Yarı kurumuş haldeki meyveler tekrar güneşe serilerek kurutulur ve kurutma 2-3 günde tamamlanır. Ürün toplanarak depoya kaldırılır. Kurutma şekillerine göre kayısılar şekerpare (çekirdeği çıkarılmış ve şekil verilmiş), çir (çekirdeği çıkarılmadan kükürtleyip kurutulmuş) ve kabuk (ikiye ayrılmış ve çekirdekleri çıkartılmış) olarak adlandırılır.

Türkiye’de kayısı üretimi ve ihracatı sürekli artış göstermektedir. Zengin iklim, toprak ve genetik kaynaklara sahip Anadolu’da kayısı üretiminin gelecekte daha da artacağı öngörülmektedir. Geçmiş yıllarda Türkiye’de kayısı üretiminin çok önemli bölümü kuru kayısı olarak değerlendirilmekteydi. Günümüzde kuru kayısı üretimi ağırlığını korumakla birlikte sofralık kayısı üretimi artış göstermektedir. Özellikle Akdeniz ve Ege Bölgeleri’nde sofralık kayısı çeşitleriyle çok sayıda bahçe kurulmuştur.

Diğer taraftan dünyada organik ürünlere olan ilgi kayısıyı da etkilemiştir. Zira Türkiye’de organik yaş ve kuru kayısı üretiminin geçmişi 1980’li yıllara kadar uzanmaktadır. Gelecekte iyi tarım uygulamaları ve organik tarım

sayesinde kayısı üretimi ve tüketiminin daha da artış göstereceği öngörülmektedir.

Resim 2. Anadolu'nun farklı kayısı üretim alanlarından kayısı bahçeleri A) Malatya B) Iğdır C) Erzincan D) Nevşehir

Resim 3. Dünyanın en önemli kuru kayısı üretim merkezi Malatya'da kayısı bahçeleri.

Resim 4. Kayısı kurutulması.

Türkiye’de Kayısı Islah Çalışmaları

Türkiye’de kayısı ıslah çalışmalarının büyük bölümü seleksiyon ıslahı üzerine yoğunlaşmıştır. Bu durumun en önemli sebebi, Türkiye’nin 1980’li yıllara kadar zengin kayısı gen kaynaklarına sahip olmasıdır. Özellikle günümüzden 30-35 yıl öncesine kadar tohumla çoğaltma yöntemi bir hayli yaygın olması nedeniyle Türkiye kayısı ağaç popülasyonunun yaklaşık yarısı zerdali denilen ağaçlardan oluşmakta idi. Türkiye’de ‘Zerdali’ ve ‘Hüdai’ sözcükleri tohumdan çoğaltılmış kayısı ağaçları için kullanılır. Son yıllarda kayısı fidanlarının çoğaltılmasında daha çok aşı yönteminin kullanılması nedeniyle zerdali popülasyonu hızla azalarak toplam kayısı ağacı varlığı içindeki payı % 6’nın altına inmiştir. Yaklaşık 50 yıl öncesinde Türkiye’deki toplam kayısı ağacının yaklaşık % 50-60’ı zerdaliden oluşması nedeniyle çok zengin kayısı gen kaynakları son yıllarda hızla azalarak yerini

kültür kayısı çeşitlerine bırakmıştır. Bu durum kayısı ıslah çalışmalarını etkilemiş ve seleksiyon yoluyla geliştirilen kayısı çeşitlerinin sayısı son yıllarda oldukça azalmıştır.

Türkiye’de ilk kayısı ıslah çalışmaları 1933-1936 yılları arasında Malatya ve çevresinde yetiştirilen kayısıların morfolojik, fizyolojik ve biyolojik özelliklerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır (Ülkümen, 1936). Malatya Kayısı Araştırma İstasyonu’nda, 1941-1945 yılları arasında yapılan seleksiyon çalışmaları sonucu Şekerpare ve Alyanak 1965-1971 yılları arasında seleksiyon çalışmaları ile Soğancı, Kabaası, Tosunoğlu, Çataloğlu ve 1974-1977 yılları arasındaki çalışmalarda Kadioğlu, Ağelik, Ordubat, Yeğen, Ziraat Okulu ve Adilcevaz grubu kayısı çeşitleri geliştirilmiştir (Asma 2015).

1979-1983 yılları arasında Akdeniz Bölgesi’nde (İskenderun, Mersin ve Antalya’da) 44 tip selekte edilmiştir. Bu tiplerden bir tanesini en erkenci (20 Nisan), 15 tipi çok erkenci (1-15 Mayıs) olarak belirlenmiş ve Sakit grubu kayısılar bu seleksiyon çalışması sonucu geliştirilmiştir (Kaşka 1995).

Erzincan’da geç olgunlaşan zerdalilerin seleksiyonu amacıyla 1991-1992 yılları arasında yürütülen çalışmada, geç olgunlaşan 120 genotipin meyve ağırlığının 15-46 g, meyve gelişim periyodunun 150-170 gün arasında değiştiği belirlenmiştir (Gülyüz 1995).

Malatya, Elazığ ve Sivas-Gürün yörelerinde yöresel kayısı çeşit ve tiplerinde seleksiyon çalışmaları yürütmüş ve 9 tip belirlemişlerdir. Yaklaşık 165-180 gün meyve gelişme süresine sahip Levent kayısı da ekstrem geççi olarak bu seleksiyon çalışması sonucu ıslah edilmiştir.

Değişik araştırmacılar tarafından çok sayıda kayısı seleksiyon çalışması başarı ile yürütülmüştür. Malatya/Darende ilçesinde 63 kayısı genotipi, Erzincan’da geç olgunlaşan 14 kayısı genotipi, Elazığ’ın Baskil ilçesinde kurutmalık değeri yüksek kayısı genotipi, Van’ın Gevaş ilçesinde ilkbahar donlarına dayanıklı 28 kayısı genotipi Malatya ve çevresinde kurutmalık 7 kayısı genotipi,

sofralık 6 kayısı genotipi ümitvar olarak bulunmuş ve koruma altına alınmıştır.

Kurutmalık kayısı çeşitlerinde yapılan klon seleksiyonu çalışmalarında, Sivas-Gürün İlçesinde Hacıhaliloğlu kayısı çeşidinde 17 klon (Akça ve Askın, 1995) seçilmiştir. Kayısı Araştırma Enstitüsü tarafından yürütülen çalışmada, 7 Kabaası ve 12 Hasanbey klonları ile incelemeler sürdürülmektedir (Anonim, 2010).

Yeni çeşitlerin geliştirilmesine yönelik yapılan melezleme ıslahı çalışmalarında, Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü'nde 1989 yılında başlatılan "Sofralık Kayısların Melezleme Islah Projesi" kapsamında Çağataybey, Çağrıbey, Alatayıldızı, Şahinbey ve Dr. Kaşka çeşitleri geliştirilmiştir.

Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü ile Malatya Meyvecilik Araştırma Enstitüsü tarafından "Hacıhaliloğlu Kayısı Çeşidinde Melezleme Yoluyla Monilya (*Sclerotinia laxa*) Hastalığına Dayanıklılık Islahı" projesinde kurutmalık ve sofralık değerlendirmeye uygun sekiz genotip ümitvar bulunmuştur (Gülcan ve ark., 1999). Islah çalışmaları günümüzde devam etmektedir (Mısırlı ve ark., 2012). Malatya Meyvecilik Araştırma Enstitüsü'nde "Soğuklara Dayanıklı Geç Çiçek Açan Kayısların Melezleme Yoluyla Islahı" projesi 1993 yılında başlatılmış ve bu süreçte 680 F1 bitkisi elde edilmiş olup değerlendirmeler sonucu amaca uygun geç çiçek açan melez bitkiye rastlanmamıştır (Şahin ve ark., 2004).

İnönü Üniversitesi Kayısı Araştırma Merkezi'nde 1999 yılında Çok Amaçlı Kayısı Islahı Projesi başlatılmıştır. Çalışma; Geç Olgunlaşan Sofralık Kayısların Melezleme Yoluyla Islahı, Erkenci ve Orta Mevsim Sofralık Kayısların Melezleme Yoluyla Islahı, Kurutmalık Kayısların Melezleme Yoluyla Islahı, Şarka Hastalığına Dayanıklı Sofralık ve Kurutmalık Kayısların Islahı adı altında dört alt projeden oluşmuştur. Dilbay ve Eylül Kayısı çeşitleri bu çalışma kapsamında geliştirilmiştir.

Türkiye'de Islah Edilmiş Yeni Kayısı Çeşitleri

Alatayıldızı: Dr. Ayla Yıldız tarafından ıslah edilmiştir. Araştırmacının ıslah ettiği diğer kayısı çeşitleri Çağataybey, Çağrıbey, Dr. Kaşka ve Şahinbey'dir. Meyve ağırlığı 50–55 g, meyve kabuk ve et rengi açık turuncudur. SÇKM miktarı % 12.5–14.0 arasında değişir. Meyve şekli eliptik, simetrik, çekirdekleri oval şekilli, serbest ve tohumları hafif acıdır. Meyve eti sert, sulu, yüksek düzeyde aromalı, meyve albenisi ve yeme kalitesi iyidir. Haziran ayının ilk haftası olgunlaşmaktadır (Bircan ve ark., 2010).

Çağataybey: Meyve ağırlığı 40–50 g, kabuk ve meyve et rengi turuncu, tüm meyve yüzeyini kaplayan kırmızı yanağa sahiptir. Meyve şekli eliptik, simetrik, çekirdekleri oval şekilli, serbest ve tohumları hafif acıdır. Meyve et dokusu sert, sulu, aromalı, meyve albenisi ve yeme kalitesi iyidir. SÇKM miktarı % 13–15 arasında değişmektedir. Haziran ayının ilk haftası olgunlaşmaktadır.

Çağrıbey: Meyve ağırlığı 40–50 g, SÇKM % 13.5–14.5 arasında değişir. Meyve kabuk ve meyve et rengi turuncu, meyve yüzeyinin büyük bölümünü kaplayan yanağa sahiptir. Meyve şekli oval, simetrik, çekirdekleri oval şekilli, serbest ve tohumları tatlıdır. Meyve et dokusu sert, sulu, orta düzeyde aromalı, meyve albenisi ve yeme kalitesi iyidir. Haziran ayının ilk haftası olgunlaşmaktadır.

Dr. Kaşka: Meyve ağırlığı 40–50 g, meyve kabuk ve meyve et rengi turuncudur. Meyve şekli oblong, simetrik, çekirdekleri oval şekilli, serbest ve tohumları tatlıdır. Meyve et dokusu

sert, sulu, orta düzeyde aromalı, meyve albenisi ve yeme kalitesi iyidir. SÇKM miktarı % 12-13.5 arasında değişmektedir. Mayıs ayının son haftası olgunlaşmaktadır.

Şahinbey: Meyve ağırlığı 40-50 g, kabuk ve meyve et rengi turuncu olup meyvede yanak durumu orta düzeydedir. Meyve şekli oval, simetrik, çekirdekleri oval şekilli, tatlı ve meyve etine bağlı değildir. Meyve et dokusu orta sertlikte, sulu, aromalı, meyve albenisi ve yeme kalitesi iyidir. SÇKM miktarı % 11.5-13.0, arasında değişmektedir. Haziran ayının ikinci haftası olgunlaşmaktadır.

Dilbay: Dr. Asma tarafından ıslah edilmiş erkenci sofralık kayısı çeşididir. Meyve 55-65 g ağırlığında, eliptik şekilli, meyve kabuk ve et rengi açık turuncudur. SÇKM miktarı % 14-16, et dokusu orta sertlikte olup % 30-60 oranında kırmızı yanak oluşturur. Oval şekilli çekirdeklerinin tohumları tatlıdır. Meyve gelişim süresi 80-83 gündür. Soğuklama gereksinimi 730-840 saat arasında değişir (Asma, 2012).

Eylül: Dr. Asma tarafından İnönü Üniversitesi Kayısı Araştırma Merkezi'nde geliştirilen ekstrem geç olgunlaşan kayısı çeşididir. Meyve 30-35 g ağırlığında, oval şekilli, meyve kabuk ve et rengi sarıdır. SÇKM miktarı % 16-18, et dokusu orta sertliktedir. Meyve gelişim süresi 150-155 gün olup Ağustos ayının son haftası olgunlaşır.

Alkaya: Malatya Kayısı Araştırma Enstitüsü'nde seleksiyon yoluyla elde edilmiş kayısı çeşididir. Hem sofralık hem de kurutmalık olarak değerlendirilmektedir. Meyve ağırlığı 35-45 g ve SÇKM miktarı % 22-

24 arasında değişir. Meyve kabuk ve et rengi sarı, oval şekilli, sert dokulu, sulu, yüksek düzeyde aromalı, meyve albenisi ve yeme kalitesi oldukça iyidir. Temmuz ayının ilk haftası olgunlaşmaktadır.

KAYNAKLAR

- Akça, Y. and Askın, A., 1995. Clonal Slection in Apricot Cultivar Hacıhaliloğlu. Xth International Symposium on Apricot Culture. September 20-24, 1993. İzmir. Acta Horticulturae 384:169-171.
- Anonim, 2010. Proje Özetleri. Kayısı Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü. Malatya.

- Anonim 2016. Malatya Tarım İl Müdürlüğü Kayıtları, Malatya
- Asma, B. M., 2011. Her Yönüyle Kayısı. Uyum Ajans, Ankara.
- Asma B.M. 2012. A New Early-ripening Apricot, 'Dilbay' HortScience 47(9):1367-1368.
- Asma, B. M., 2015. Tarihsel Süreçte Kayısıcılık. Uyum Ajans, Ankara.
- Bircan M., Pınar H., Yılmaz C., Paydaş Kargı S., Kaşka N., Yıldız A., 2010. The Apricot Breeding Programme Among Some Turkish And Foreign Cultivars . Acta Hort. 862:103-108
- Faust M., D. Suranyi, F. Nyujto 1998. Origin and Dissemination of Apricot. Hort. Rev., 22:225-266.
- Gülcan R., Mısırlı A., ve Demir T., Hacıhaliloğlu Kayısı Çeşidinin Melezleme Yoluyla Monilya (Sclerotinia (Monilinia) laxa Aderh et., Ruhl) Hastalığına Dayanıklılık Islahı Üzerinde Araştırma. TUBİTAK Proje no: TOAG-806, (1994).
- Güleryüz M., 1995. Selection of the Quality-Fruited Wild Apricot (Prunus armeniaca L.) Forms Resistant to late Spring Frosts on Erzincan Plain. Acta Hort. Vol: 384, P: 189-194
- Kaşka, N., 1995. Apricot Selection Studies in the Eastern Mediterranean Region of Turkey. Xth International Symposium on Apricot Culture September. 20-24, 1993. İzmir. Acta Horticulturae 384:177-181.
- Mısırlı, A., Evrenosoğlu, Y., Yolageldi, L., Yılmaz K.U., Kokargül, R., Yiğit, T., Acarsoy., N., Kacar, E., 2012. Kayısıda Melezleme Yoluyla Monilyaya (Monilinia laxa) Dayanıklılık Islahı Üzerinde Araştırmalar ve Mevcut "Hacıhaliloğlu" F1 Melez Populasyonunun Dayanıklılık, Bitkisel ve Meyve Özellikleri Açısından Değerlendirilmesi. TUBİTAK Projesi Ankara

NOT: 30. Uluslararası Bahçe Bitkileri Kongresi'nin tanıtım çalışmaları kapsamında Chronica Horticulturae Volume 56, Number 3'de yayınlanan "APRICOT CULTURE AND BREEDING STUDIES IN TURKEY" başlıklı makalenin çevirisidir.

Bahçe Bitkileri Bölüm Başkanları Ordu’da Toplandı

XI. Bahçe Bitkileri Bölüm Başkanları Toplantısı, 14 Mayıs 2018 tarihinde 21 Bölüm Başkanı/ Vekili, Bahçe Bitkileri Derneği Başkan vekilinin katılımı ile Ordu Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümünün ev sahipliğinde gerçekleştirilmiştir.

Bu toplantıda alınan kararlar:

- Bahçe Bitkileri Derneği ile iletişimi güçlendirmek için Dernek yönetimi ve Bahçe Bitkileri Bölüm Başkanları arasında WhatsApp iletişim grubu kurulmasına,
- Kayseri’de gerçekleştirilecek olan Ulusal Sebzeçilik Sempozyumunun 2019 yılında Eylül ayının ilk 2 haftası içinde yapılmasının uygun olacağına,
- Ziraat Mühendisliği alımında “Özel Alan Sınavı”nın konulması ve bunun konseye

sunulması için Derneğe görev verilmesine,
• Yeni hazırlanacak olan Ziraat Mühendisliği kanunu ile ilgili değişikliğin yapılması ve bunun eğitim komisyonu başkanı ve diğer ilgili yerlere Bahçe Bitkileri Bölüm başkanları toplantısı kararının e-mail ya da posta yoluyla gönderilmesine ve takibinin ise Ondokuz Mayıs Üniversitesi Bahçe Bitkileri Bölümü Başkanı Prof. Dr. Ahmet BALKAYA’ya görev verilmesine,
• Doktora tez önerilerinin TİK’den geçtikten sonra akademik kuruldan geçirilmesi ile ilgili kamuoyu oluşturulması ve tartışılmasına,
• XII. Bahçe Bitkileri Bölüm Başkanları Toplantısının Erzurum’da yapılmasına,
• Toplantılara Bölüm başkanının katılmaması durumunda yerine başkan yardımcısının görevlendirilmesinin uygun olacağına,
oy birliği ile karar verilmiştir.

30. Uluslararası Bahçe Bitkileri Kongresi'nden Güncel Bilgiler

12-16 Ağustos 2018 tarihleri arasında İstanbul'da düzenlenecek olan **30.Uluslararası Bahçe Bitkileri Kongresi'nin** hazırlıkları hızla devam etmektedir. Bugüne kadar Kongre için 94 ülkeden toplam 2704 adet özet başvurusu yapılmıştır. Bu özetler başvuru sahibinin tercihi dikkate alınarak sempozyum başkan(lar)ı ile bilim komitelerinin değerlendirmeleri sonunda sözlü veya poster bildirisi olarak kabul edilmiştir. Katılımcılar tam metinlerini hazırlama ve sisteme yükleme aşamasındadır. Hali hazırda 360 bildiri tam metin olarak yüklenmiştir.

Kayıt ücretini ödeyerek kayıt yaptıranların sayısı ise çeşitli nedenlerle ve katılımcılara destek sağlayacak kaynakların yeterli olmaması sonucu beklenenin altında olmuştur. Hâlihazırda kayıtlanan katılımcı sayısı 1300'ün biraz üzerinde olup, 241'i ülkemizin özel veya resmi farklı kurumlarından olan katılımcılardır. Katılımcı sayısının 1500 ile 1700 arasında olacağını bekliyoruz.

Özet gönderimi devam etmektedir. Halen kayıt yaptırıp poster olarak özet yükleyebilirsiniz veya dinleyici olarak katılabilirsiniz

Günlük ve Kongre öncesi teknik turlar arkadaşlarımızın ve sektördeki kuruluşların desteği ile şekillenmiş olup ayrıntılı olarak ilan edilmiştir. Kongre sonrası Kurban Bayramı ile çakiştığından farklı bölgelere olan turlar, Kongre öncesi dönem için planlanmıştır. Web sayfamızı ziyaret ederseniz, ilginizi çekecek konular bulabilirsiniz.

Bugünlerde Kongre kapsamında düzenlenecek sempozyumların programları hazırlanmaktadır. Her birinde alanında tanınmış uzmanlarının güncel konularda çağrılı bildirileri bulunmaktadır. Sempozyum programları önümüzdeki günlerde web sayfamızdan da ilan edilecektir. 14 Ağustos 2018 deki 1. Kollokyumda şehirleşme, üretim zinciri ve araştırma konularındaki yenilikler ve stratejiler tartışılırken, ikincisinde farklı başarı hikâyeleri paylaşılacaktır. Çalıştayların bir kısmı ilgili sempozyum ile entegre edilerek gerçekleştirilmektedir. Çalıştaylar önemli güncel konuların tartışılmasına olanak sağlayacaktır. Uluslararası Bahçe Bitkileri Derneği (ISHS) ile Dünya Gıda-Tarım Örgütü (FAO)'nün ortaklaşa düzenleyecekleri "Güney-Doğu Avrupa ve Orta Asya Ülkeleri

Zirvesi”nde bölge sorunları ve işbirliği olanakları görüşülecektir. Kongre öncesinde düzenlenecek “İyi Tarım Uygulamaları” ve Kongre öncesinde başlayarak Kongre süresince devam edecek “Organik Tarım” eğitimlerine ulusal ve uluslararası bilim adamları ve özel sektör temsilcileri konuşmacı olarak katılacaktır. Ayrıca standlar ile yayınevlerinden tarımsal girdi satan firmalara ve meslek örgütlerine kadar sektör temsilcileri Kongremize katılım sağlamaktadır.

17 Ağustos 2018’de sebzeçilik, meyvecilik ve hasat sonu, süs bitkileri ve bağcılık konuları altında, İstanbul ve çevresinde ülkemizin bahçe bitkileri potansiyelini ve turistik güzelliklerini yansıtacak günlük teknik turlar da düzenlenmektedir.

Lisansüstü öğrencilerinizden dinleyici olarak katılmasını düşündüğünüz öğrencileriniz varsa, Derneğimizin de desteği ile ve sembolik bir kayıt ücreti karşılığında bizimle birlikte olabilirler.

Uluslararası Bahçe Kongresi, dünya üzerinde bahçe bitkileri ile ilgili tüm alanlarda çalışan araştırmacıların ve diğer paydaşların her dört yılda bir araya geldiği, gelişmelerin paylaşıldığı, ağların oluşturulduğu alanındaki en büyük toplantıdır. 12-16 Ağustos 2018’de İstanbul’da yapılacak toplantının 30. olması, uzun yıllara dayalı geleneği de ortaya koymaktadır. Bunun ötesinde ülkemizin tanıtımını sağlayacak olması yanında hem bahçe bitkileri potansiyelini ortaya koyma hem de araştırmaların paylaşılmasına ve kurumların tanıtılmasına olanak yaratacak büyük bir fırsattır. İşbirliğimizi sergileyecek ve araştırma potansiyelimizi göstermeye olanak sağlayacak Kongre’imize katılımınızı ve desteğinizi bekliyoruz.

Prof. Dr. Yüksel TÜZEL

Kongre Başkanı

EMEKLİLİKLER

Geçtiğimiz dönemde,

Süleyman Demirel Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Mehmet Atilla AŞKIN kurumundan emekli olarak Lefke Avrupa Üniversitesi Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi'nde Dekan olarak göreve başladı.

Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. H. Özkan SİVRİTEPE kurumundan emekli olarak Konya Gıda ve Tarım Üniversitesi Tarım ve Doğa Bilimleri Fakültesi'nde Dekan olarak göreve başladı.

Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Elmas ÖZEKER emekli oldu.

Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Nurgül ERCAN emekli oldu.

Arkadaşlarımıza Türkiye Bahçe Bitkileri alanına katkıları nedeniyle teşekkür ederiz.

Bahçe Bi tki leri Derneği
Ege Üni versi tesi
Zi raat Fakül tesi
Bahçe Bi tki leri Böl ümü
35100 Bornova-İZMİR

Tel : +232 388 18 65
Fax: +232 388 18 65
E-mail : bahce.dernek@gmail.com

www.bahceder.org.tr

